

Zelo človeški, zelo božji (5) – Da bi lahko bili prijatelji

Vsako resnično prijateljstvo vključuje prizadevanje, da bi vstopili v življenja drugih in jim hkrati napravili prostor v svojem lastnem življenju; v tem članku si bomo ogledali nekaj kreposti, ki nam to omogočajo.

15. Jul. 2021

Ko človek preživlja svoje poslednje trenutke, ko odhaja »s tega sveta k Očetu« (Jn 13,1), običajno razmišlja o

bistvenem. Njegove misli se osredotočijo na reševanje stvari, ki jih ne bi rad pustil nedokončanih: morda bi želel nameniti nekaj ljubeznivih besed svojim domačim, napraviti obračun svojega življenja, morda bi se skušal s kom spraviti ... Tako je tudi v Jezusovem življenju. Uvod v njegove zadnje ure na tem svetu je obredna večerja z njegovimi najbližjimi. Evangeliji nam omogočajo vpogled v te trenutke skozi ganljive *prijateljstva polne strani*, na katerih nam Gospod v dediščino daje pričevanje o svoji ljubezni. »V intimnosti tiste dvorane Jezus apostolom reče: Vas sem imenoval prijatelje (Jn 15,15). In preko njih je to rekel vsem nam. Bog nas ima rad, ne samo kot ustvarjenine, temveč kot otroke, katerim v Kristusu ponuja resnično prijateljstvo.«^[1]

Srečanje dveh intimnosti

Prijateljstvo je dvosmeren odnos, ki raste z dajanjem in sprejemanjem. Jezus Kristus svojim prijateljem izroča največji možen dar: »Jaz bom prosil Očeta in dal vam bo drugega Tolažnika« (Jn 14,16). Toda na svoj način pričakuje tudi vzajemnost; prosi nas, da njegove darove sprejmemo: »Ostanite v moji ljubezni!« (Jn 15,9). Ne obstaja prijateljstvo, v katerem bi bila udeležena samo ena stran. Vsako pristno prijateljstvo vključuje tako prizadevanje, da bi vstopili v življenje drugih, kot tudi to, da jim pustimo nekaj prostora v nas samih.

To gibanje medsebojnega zbliževanja ni vedno enostavno, kar še toliko bolj drži, če se zaradi družbenega okolja ali svoje lastne inercije bolj malo obračamo k drugim, če svoj notranji svet zapiramo pred morebitnimi vdori ali se na druge oziramo le toliko, kolikor nam lahko v tem trenutku koristijo. Da bi omogočili

razvoj prijateljstva, moramo biti pripravljeni odpreti vrata svojega srca. To nas vsekakor naredi ranljive, vendar nas naredi tudi bolj človeške. Kdo še ni izkusil trenutka bližine z drugo osebo, ko postane srečanje dveh notranjih svetov nekaj očitnega? Morda mislimo, da so takšna doživetja, polna iskrenosti in globine, značilna le za mladost. Vendar pa je nekdo, ki se znebi strahu pred tem, da bi odprl svojo notranjost in v svoje srce sprejel druge ljudi, zmožen globokih prijateljskih stikov v katerikoli starosti: najsi bo do staršev, bratov in sester, do otrok, moža ali žene, do oseb, s katerimi živi v isti hiši, ali pa do sodelavcev v službi.

Dobrohotnost in nežnost

Že od davnih časov velja, da je prijateljstvo »vrlina, oziroma je v tesni zvezi z vrlino; poleg tega je za življenje nujno potrebno«.^[2] Da bi se

prijateljstvo utrdilo in razvilo, je potrebno, da prijatelja gojita določene naravnosti, ki so naklonjene izmenjavi njunih notranjih svetov. Prijateljstvo namreč »išče dobro drugega, vključuje medsebojno povezanost, zaupljivost, nežnost, stanovitnost in podobnost med prijateljema, ki se gradi v teku življenja, ki ga delita«. ^[3]

Prizadevanje za dobro drugega, znano tudi kot dobrohotnost, je morda najpomembnejša od teh naravnosti. To ne pomeni, da me zanima predvsem neka *konkretna dobrina drugega* niti *dobro za drugega*, ampak me zanima *drugi*: želim si, da bi bil on srečen.

Dobrohotnost kaže na pristnost naklonjenosti do naših prijateljev, kar »pomeni priznati in potrditi jih takšne, kakršni so, z njihovimi problemi, s pomanjkljivostmi, z njihovo osebno zgodbo, z njihovo okolico in časom, da bi se približali

Jezusu. Zato je za vzpostavljanje resničnega prijateljstva potrebno, da razvijemo sposobnost gledanja na druge ljudi z naklonjenostjo, da bi jih naposled videli s Kristusovimi očmi.«^[4]

Za izboljšanje naše sposobnosti, da se odpremo drugim, moramo pridobiti tudi na nežnosti. V nasprotju s tem, kar včasih ljudje mislijo, nežnost »ni krepost šibkih, pač pa ravno nasprotno: pomeni srčnost duha in sposobnost pozornosti, sočutja, resnične odprtosti do drugih«.^[5] Nežnost je rodovitna zemlja, sad vsakodnevnega dela: v njej lahko rasteta tovarištvo in zaupanje. »Vsak izmed vas ima nežnosti polno srce, kot ga imam jaz,«^[6] je govoril sveti Jožefmarija. Ta nežnost je lahko prisotna v ljudeh, ki v veliki meri izražajo svoja čustva, pa tudi pri bolj introvertiranih značajih, in obema vrstama osebnosti se je zmožna prilagoditi. V tistih zaupnih trenutkih

zadnje večerje se Jezus zoperstavi Petru, ki mu ne pusti umiti nog (prim. Jn 13,6-11), obenem pa Janezu dovoli, da mu položi glavo na prsi (prim. Jn 13,23). Prijateljska nežnost razume potrebe drugega, spoštuje njegovo intimnost, njegovo osebnost; izogiba se vdiranju in namesto tega ponudi svojo tiho navzočnost.

Neprekinjenost in sozvočje

Druga potrebna sestavina prijateljstva je neprekinjenost odnosa, kajti dva notranja svetova se ne odpreta kar naenkrat. Pomembne stvari potrebujejo čas, da se ukoreninijo in zrastejo v človeškem srcu. Včasih se zdi, da smo našli *novega najboljšega prijatelja*, v resnici pa ta odnos potrebuje še dolgo rast. »Potrebno je veliko časa za to, da se pogovarjamo, da smo skupaj, da se spoznamo ... Tam se kuje prijateljstvo. Le v tej

potrpežljivosti je lahko prijateljstvo resnično.«^[7]

Prijatelji se želijo videti, biti skupaj, si deliti tisto, kar je za vsakogar dragoceno. Apostoli so bili radi z Jezusom ne le zato, ker so verjeli, da je On Mesija, ampak tudi zato, ker so bili dobri prijatelji. Niso hodili za Njim le zaradi zgodovinskih ali intelektualnih prepričanj, ampak zato, ker je Jezus postal del njihovega življenja: »Spet vas bom videl in vaše srce se bo veselilo in veselja vam nihče ne bo vzel« (Jn 16,22).

Srečanja in komunikacija v teku časa krepijo prijateljstvo do te mere, da postane trdno, tudi če pride do fizične oddaljenosti. Tedaj se med prijateljema ustvari posebno sozvočje, saj vsak spontano sporoča drugemu o dobrih stvareh, ki napolnjujejo njegovo življenje. Tako človek začne ceniti, kar ceni drugi, uživati v njegovih rečeh; in seveda ga

tudi žalostí, kar drugemu povzroča žalost. Prijatelj drugega prijatelja iskreno privlači, in pri tem ne gre za prepričevanje niti za to, da bi ga prinesel naokrog in za prijateljstvom skrival kake druge interese.

Kreposti sožitja

Sveti Tomaž Akvinski pravi, da »med stvarmi tega sveta ni nobene, ki bi ji bilo vredno dati prednost pred prijateljstvom, kajti prijateljstvo je tisto, kar združuje krepostne ter ohranja in povzdiguje krepost«.^[8] Pot kreposti je zaveznica prijateljskih odnosov: tisti, ki v svojem življenju gojijo božjo podobo, zlahka prepoznajo drug drugega in težijo k temu, da si to notranjo lepoto delijo.

Gotovo so nekatere kreposti še posebej prikladne za pripravo te poti ali za njeno rast: to so kreposti sožitja. »Vzdušje prijateljstva – vsakdo je poklican, da ga nosi s seboj – je sad seštevka mnogih

prizadevanj, da bi drugim napravili življenje prijetno. Napredovanje v priljudnosti, veselju, potrpežljivosti, optimizmu, rahločutnosti in v vseh krepostih, ki sobivanje delajo prijetno, je pomembno za to, da bi se ljudje mogli čutiti sprejete in bi bili srečni: 'Prijazna beseda pridobi veliko prijateljev, ljubezniv jezik pridobi veliko naklonjenost' (Sir 6,5). Boj za izboljšanje lastnega značaja je potrební pogoji, da bi se lažje porajali prijateljski odnosi.«^[9]

Ni vedno lahko razločiti, katere poteze lastne osebnosti je treba v prijateljskem razmerju oblikovati in katere mora prijatelj tolerirati ali celo ljubiti. Najbrž ni treba preveč poudarjati razlik, temveč poskušati delati na samem sebi, to je namreč v našem dosegu: če sem boječe narave, bom skušal biti bolj družaben; če sem nagnjen k močnim reakcijam, jih bom poskušal ublažiti; če težim k brezizraznosti, se bom trudil v večji

meri pokazati, kar čutim, itd. Tisto, s čimer v nobenem primeru ne bi prišli daleč, pa je vztrajanje pri trdovratnem potrjevanju samega sebe. Sveti Jožefmarija je vse ljudi spodbujal, naj se izogibajo te pasti: »Včasih se skušaš upravičevati in zagotavljaš, da si raztresen, zmeden; ali da si po značaju suhoparen, zadržan. Zraven še omeniš, da zaradi tega tudi ne poznaš globoko ljudi, s katerimi živiš. – Poslušaj: kajne, da ne ostaneš miren ob tem izgovoru?«^[10]

* * *

Vsako prijateljstvo je dar, ki ga prejmemo, in ko je sprejeto, se spremeni v dar za drugega. Takšna je narava ljubezni: daje jo lahko le tisti, ki jo je predtem prejel. Tudi ljubezen, ki jo Jezus Kristus daje svojim apostolom, pride šele po ljubezni, ki je bila izročena Njemu: »Kakor je Oče mene ljubil, sem tudi jaz vas ljubil«

(Jn 15,9). Da bi torej mogli biti resnični prijatelji drugih, je – poleg rasti v vseh krepostih, ki nam pomagajo k odprtosti do njih – najpomembnejše, da se poglobljamo v to božjo ljubezen do nas. Čim bolj raste ta zaupni odnos z Bogom, tem bolj se širi tudi naša zmožnost ljubiti druge. »Ljubezen do Boga in do bližnjega sta neločljivi. Je samo ena zapoved. Obe pa živita iz božje ljubezni, ki nam jo podarja Bog, saj nas je prvi vzljubil. [...] Ljubezen je *božja*, ker prihaja od Boga in nas združuje z Bogom. V tem združitvenem procesu nas preoblikuje v Mi, kar presega naše ločitve in nam omogoča, da postanemo eno, tako da bo končno 'Bog vse v vsem' (prim. 1 Kor 15,28).«^[11]

[1] Fernando Ocáriz, Pastirsko pismo, 1. 11. 2019, št. 2.

[2] Aristotel, *Nikomahova etika*, 1155a.

[3] Frančišek, apost. spod. *Amoris laetitiae*, št. 123.

[4] Fernando Ocáriz, Pastirsko pismo, 1. 11. 2019, št. 8.

[5] Frančišek, Homilija, 19. 3. 2013.

[6] Sv. Jožefmarija, Zapiski z družinskega srečanja, 15. 9. 1971. AGP, biblioteca, P01.

[7] Frančišek, Pogovor, 13. 9. 2015.

[8] Sv. Tomaž Akvinski, *Del gobierno de los príncipes*, I, X.

[9] Fernando Ocáriz, Pastirsko pismo, 1. 11. 2019, št. 9.

[10] Sv. Jožefmarija, *Brazda*, št. 755.

^[11] Benedikt XVI., okr. *Deus Caritas est*, št. 18.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/zelo-
cloveski-zelo-bozji-5-da-bi-lahko-bili-
prijatelji/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/zelo-cloveski-zelo-bozji-5-da-bi-lahko-bili-prijatelji/) (7. Avg. 2025)